

Malul ve Engellilerin Araç Alımında ÖTV İstisnası Uygulamasının Şartları ile İstisnadan Yararlanılan Araçların Satışında Vergi Uygulanması.

Belge türü	Sirküler
Kanun	ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ KANUNU
Sirküler no	ÖTV-2/ 2010-3
Tarih	30.04.2010

ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ SİRKÜLERİ/12

Konusu	: Malul ve Engellilerin Araç Alımında ÖTV İstisnası Uygulamasının Şartları ile İstisnadan Yararlanılan Araçların Satışında Vergi Uygulanması.
Tarihi	: 30.04.2010
Sayısı	: ÖTV-2/ 2010-3
İlgili Olduğu Maddeler	: ÖTV Kanunu madde: 7/2, 15/2-a.

1. Konu:

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendi kapsamında ilk iktisabı yapılacak araçlarda ÖTV istisnası uygulaması ile bu istisnadan yararlanılarak iktisabı yapılan araçların devrinde ÖTV yönünden oluşan tereddütlerin giderilmesine ilişkin açıklamalar, bu sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

2. Konuyla İlgili Yasal Hüküm ve Düzenlemeler:

ÖTV Kanununun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendi ile bu Kanuna ekli (II) sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tâbi mallardan;

a) 87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³'ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³'ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, sakatlık derecesi % 90 veya daha fazla olan malûl ve engelliler tarafından,

b) 87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³'ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³'ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, bizzat kullanma amacıyla sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malûl ve engelliler tarafından,

c) 87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³'ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³'ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, bu bendin (a) ve (b) alt bentlerinde belirtilen malûl ve engelliler tarafından ilk iktisabından sonra deprem, heyelan, sel, yangın veya kaza sonucu kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle hurdaya çıkarılmasında, bu G.T.İ.P. numaralarında yer alan malları hurdaya çıkaran malûl ve engelliler tarafından,

beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı ÖTV'den istisna edilmiştir.

Konuyla ilgili olarak 1 Seri No.lu Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliğinin 7 Seri No.lu Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği ile değişik (7.2.1.) bölümünde yapılan açıklamalara göre, yukarıda sözü edilen araçların sakatlık derecesi % 90 veya daha fazla olan malul ve engelliler tarafından ilk iktisabında ÖTV istisnası uygulanması için, bu kişilerin araçları kullanması şartı aranılmamakta ve özel tertibat yaptırılmasına da gerek bulunmamaktadır. İstisna uygulamasında, aracın ilk iktisabını yapacak olan kişinin sakatlık derecesinin % 90 veya daha fazla olduğuna dair yetkili sağlık kuruluşlarından alınacak sağlık kurulu raporu aslı veya noter onaylı örneğini, araçların ilk iktisabının yapılacağı motorlu araç ticareti yapanlar tarafından vergi dairesine verilecek 2A numaralı ÖTV beyannamesine eklenmesi yeterlidir.

Sakatlık derecesi % 90'ın altında olanların ise söz konusu istisnadan yararlanabilmesi için:

- Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca yetkili sağlık kuruluşundan alınan sağlık kurulu raporunun aslı veya noter onaylı örneğinin,
- Aracın sakatlığa uygun olarak tadil edildiğine dair teknik belgenin aslı veya noter onaylı örneğinin,
- H sınıfı sürücü belgesinin fotokopisinin,

mükellef tarafından verilecek (2A) numaralı ÖTV beyannamesine eklenmesi gerekmektedir.

Kanunun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde belirtilen malûl ve engelliler tarafından ilk iktisabından sonra deprem, heyelan, sel, yangın veya kaza sonucu kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle maddede sayılan G.T.İ.P. numaralarında yer alan araçların hurdaya çıkarılmasında, hurdaya çıkaran malûl ve engelliler tarafından yeni bir aracın ilk iktisabında bu istisnadan yararlanması için, bu şekilde istisnadan yararlanmak isteyen malûl ve engellilerin istisnadan yararlanarak ilk iktisabını yaptığı araçla ilgili olarak bu aracın deprem, heyelan, sel, yangın veya kaza sonucu kullanılamaz hale geldiğini tevsik eden ekspertiz raporu ile "hurdaya çıkarılmıştır" damgası vurularak kayıt konulan tescil belgesinin aslı veya noter onaylı örneğinin araçların ilk iktisabının yapılacağı motorlu araç ticareti yapanlar tarafından vergi dairesine verilecek 2A numaralı ÖTV beyannamesine eklenmesi yeterlidir.

Öte yandan Özel Tüketim Vergisi Kanununun 5766 sayılı Kanun ile değişik 15 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendine göre, (II) sayılı listedeki araçlardan kayıt ve tescile tabi olup, ilk iktisabında istisna uygulananların veraset yoluyla intikalleri hariç istisnadan yararlanırlar dışındakilerce iktisabında, ilk iktisabındaki matrah esas alınarak adına kayıt ve tescil işlemi yapılandırlan, kayıt ve tescili tarihinde geçerli olan oran üzerinden bu tarihte ÖTV alınacağı, Kanunun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendi çerçevesinde istisnadan yararlanırlar tarafından, bu istisnadan yararlanılarak iktisap edilen kayıt ve tescile tabi araçların 5 yıldan fazla kullanılarak elden çıkarılması durumunda bu hükmün uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

3. Uygulama Esasları:

Yukarıda belirtilen hükümlere göre, ÖTV Kanununun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendinde sayılan araçların, malul ve engelliler tarafından ilk iktisabında ÖTV istisnası uygulamasında aşağıdaki şekilde işlem yapılacaktır.

a) Sakatlık Dereceleri

Sakatlık derecesi % 90'ın üzerinde olanlar için başka bir şart aranmaksızın, altında olanlar için ise "H" sınıfı sürücü belgesini haiz olunması ve araçta sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibat yaptırılması şartıyla istisna uygulanacaktır. Sakatlık derecesi % 90'ın altında olanlarda, bu şartları haiz olmak koşuluyla sakatlık derecesinin önemi bulunmamaktadır.

b) Hareket Ettirici Tertibatın Kapsamı

Kanunun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendinin (b) alt bendi uygulamasında, hareket ettirici aksam olarak debriyaj, fren ve gaz pedalları ile vites kolunda sabitlenmiş bir şekilde özel tertibat yapılması gerekmekte olup, yapılan özel tertibatın kişinin sakatlığıyla uyumlu olması da yasal bir zorunluluktur. Sakatlık derecesi % 90'ın altında olanların gaz, fren, debriyaj pedalları ile vites kolunda sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibat yaptırmaksızın kullanabilecek olduğu araçlar ile aracı hareket ettirici özel tertibat sayılmayan (direksiyona topuz takılması, engelin bulunduğu taraftaki silecek kolu, sinyal, cam silecek kumandası, dörtlü flaşör, ön-arka cam su fiskeyesi, korna ve kontak gibi düzeneğinler diğler tarafa alınması veya direksiyon simidine monte edilmesi vb.) tadilat yapılmak suretiyle kullanılabilecek olan araçların ilk iktisabında söz konusu istisnadan yararlanılması mümkün bulunmamaktadır.

c) Otomatik Vitesli Araçlarda İstisna Uygulaması

Otomatik vitesli araçlar, başka bir tadilat olmaksızın özel tertibatlı araç olarak değerlendirilmemektedir. Buna göre otomatik vitesli araçların gaz veya fren pedalı ya da vites kolunda sakatlığa uygun olarak yaptırılan tadilatlar, hareket ettirici özel tertibat sayılacak ve sağ ayağındaki veya sağ bacağındaki sakatlık nedeniyle bu şekilde otomatik vitesli araç kullanabilecek olanlar, bu araçları ilk iktisabında istisnadan yararlanabilecektir.

Anılan yasa hükmünün engellilerin sakatlıklarına göre ayırım yapılmasını öngören bir amaç gütmesi söz konusu olmayacağından, sol alt ekstremitede (ayak veya bacakta) sakatlığı olanlar için otomatik vitesin hareket ettirici özel tertibat olarak sayılması gerekmektedir. Buna göre, sağlık raporuna göre sadece sol alt ekstremitede sakatlığı bulunan malul ve engellilerin "H" sınıfı sürücü belgesi olması halinde, başkaca özel tertibat yapılmasına gerek olmaksızın otomatik vitesli araçları ilk iktisabında bu istisnadan yararlanmaları mümkün bulunmaktadır. Bu durumda sakatlık derecesi % 90'ın altında olup, sadece sol alt ekstremitede sakatlığı bulunan malul ve engelliler için verilecek (2A) numaralı ÖTV beyannamesine, aracın sakatlığa uygun olarak tadil edildiğine dair teknik belge yerine aracın otomatik vitesli olduğuna dair "uygunluk belgesi" nin aslı veya noter onaylı örneği eklenecektir.

d) İstisnadan Yararlanılan Araçların Satışı

Kanunun 15 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendine göre ilk iktisabında ÖTV istisnası uygulanan araçların istisnadan yararlananlar dışındaki üçüncü şahıslar tarafından (bağış, hibe veya satış şeklinde) iktisabında, adına kayıt ve tescil işlemi yapılan alıcı tarafından, araçların istisnadan yararlandığı ilk iktisabındaki matrah esas alınmak suretiyle, söz konusu aracı iktisap edenin kayıt ve tescil ettireceği tarihteki oran üzerinden ÖTV beyan edilmesi gerekmektedir. İstisnadan yararlanılarak ilk iktisabı yapılan aracın ilk iktisap tarihinden itibaren 5 yıl geçmeden satılması sırasında Kanunun 15 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendi uyarınca ÖTV ödenmiş olması, bu süre içinde ilk iktisabı yapılacak diğer bir araç için istisnadan yararlanmayı sağlamamaktadır. Ayrıca, istisnadan yararlanılarak iktisap edilen aracın ilk iktisabından itibaren 5 yıl geçtikten sonra, istisnadan yararlanan kişinin, Kanunun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendi kapsamında iktisap edeceği bir başka araç için de ÖTV istisnası uygulanması mümkün olup, bu şekilde istisnadan yararlanılabilmesi için eldeki aracın satılmasına gerek bulunmamaktadır.

e) Sağlık Kurulu Raporlarının Tarihi

Kanunun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendindeki istisnadan yararlanmak için, 29/6/2006 tarihli ve 2006/10660 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Resmi Gazetede yayımlandığı 16/7/2006 tarihinden önce alınmış olan raporların, söz konusu Kararname eki "Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik" hükümlerine uygun olarak yenileneceğine dair ÖTV mevzuatında herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu tarihten önce usulüne uygun olarak düzenlenmiş olan sağlık kurulu raporları da ÖTV istisnası uygulamasında geçerli bulunmaktadır.

f) Veraset Yoluyla Sadece İstisnadan Yararlanılan Aracın İntikal Etmesi

Muristen mirasçılara sadece bir aracın intikal etmiş olması, bundan başka mirasçılara intikal etmiş başka bir mal bulunmaması halinde, aracın miras hisselerinin tek bir mirasçıya devredilmesinin, devralan mirasçı açısından (kendi miras hissesine karşılık gelen kısmı hariç olmak üzere) "veraset yoluyla intikal" olarak değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Bu işlemin, bir ivaz karşılığında yapılmasının satım, ivazsız olarak yapılmasının ise bağış olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu şekilde satım veya bağış

olarak gerçekleşen devir işleminde Kanunun 15 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendi kapsamında ÖTV uygulanması gerekecektir. Ancak muristen mirasçılara intikal etmiş olan terekenin birden fazla mal veya haktan ibaret olması halinde, diğer mirasçılarının lehine miras hakkında feragatini gösteren belgenin ibrazı şartıyla istisnadan yararlanılmış olan aracın lehine feragat edilen mirasçıya intikalinin, "veraset yoluyla intikal" olarak değeriendirilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu durumda istisnadan yararlanılan aracın bu şekilde varise intikali ve murisin istisnadan yararlandığı tarihten itibaren 5 yıllık sürenin bitimine kadar varis adına kayıt ve tescilli kaldıktan sonra satışında da ÖTV uygulanmayacaktır.

g) İstisnadan Yararlanılan Aracın Hurdaya Ayrılması

Kanunun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendi kapsamında düzenlenen istisnadan yararlanılarak ilk iktisabı yapılan araçları, 5766 sayılı Kanunun 19/c maddesinin yürürlüğe girdiğı 1/7/2008 tarihinden önce veya sonra deprem, heyelan, sel, yangın veya kaza sonucu hurdaya çıkaran malul ve engelliler, istisnadan yararlanılan aracın ilk iktisabından itibaren 5 yıl geçmemiş olsa dahi, 1/7/2008 tarihinden itibaren yeni bir aracı iktisap etmeleri halinde ÖTV istisnasından yararlanabileceklerdir.

Duyurulur.

Mehmet KİLCİ

Gelir İdaresi Başkanı

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026